

УДК 351.746.1.

Віктор МАРТИНЮК,*Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький*

КООРДИНАЦІЯ ДІЙ СИЛ І ЗАСОБІВ РІЗНОГО ПІДПОРЯДКУВАННЯ ПІД ЧАС СПІЛЬНОГО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ

У статті викладено основні методологічні аспекти щодо координації дій сил і засобів різного підпорядкування під час спільного вирішення завдань, визначено сутність і їх зміст, види, форми і способи, а також методи організації і здійснення координаційних заходів щодо порядку дій взаємодіючих суб'єктів, їх закономірності та принципи.

Ключові слова: координація дій, оперативно-службова діяльність, прийняття рішення, завдання, способи дій сил і засобів, рішення задач.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Потенційні воєнні загрози для України та ЄС остаточно не усунено. Вони є основними чинниками, які впливають на воєнно-політичну ситуацію в окремих регіонах України, країнах Європи та світу в цілому. Це забезпечується відносно високим рівнем воєнної могутності окремих країн та їх коаліцій, значною чисельністю їх військ та озброєнь, частина яких знаходиться у безпосередній близькості від кордонів України.

Сучасні події на міжнародній арені зумовили переглянути національну безпеку України та окремих країн ЄС. Збільшення та нарощування воєнного потенціалу, процес реформування Збройних Сил

України, внутрішніх військ МВС України та інших силових та правоохоронних структур зумовили кількісні та якісні зміни у їх складі, необхідність пошуку нових напрямків у підвищенні ефективності спільних дій щодо захисту національних інтересів держави. У цих умовах одним із найбільш раціональних шляхів підвищення ефективності функціонування військової організації держави вбачається вдосконалення координації дій сил різного підпорядкування під час спільного вирішення завдань щодо захисту національних інтересів України на всіх рівнях – від стратегічного до оперативно-тактичного. Зростання значущості координації застосування різномірних сил у виконанні оперативно-службових завдань потребує більш глибокого дослідження її сутності і змісту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Аналіз праць з даної тематики [1] показав, що не всі питання взаємодії (особливо у її прикладній частині – щодо координації дій) розкрито й аргументовано достатньою мірою. Методологічні засади концепції взаємодії були орієнтовані на рішення прикладних аспектів взаємодії як окремої складової в рамках вивчення проблем, що входять у предмети дослідження інших наукових дисциплін (теорія управління військами, теорія воєнного мистецтва та ін.). Проте система методів і способів взаємодії різних силових структур під час спільного вирішення завдань забезпечення національної безпеки держави виходить за межі цих дисциплін. У наукових працях вчених, таких як Литвин М. М., Кириченко І. О., Мікрюков В. Ю. [1], розглядались головні аспекти теорії взаємодії, але і ці праці також не позбавлені суперечностей та нелогічностей, і насамперед у такому важливому питанні, як сутність та зміст координації дій різномірних сил і засобів під час спільного вирішення завдань.

В умовах сьогодення потрібне подальше удосконалення нормативно-правового забезпечення щодо використання сил і засобів різномірного підпорядкування в охороні та обороні державного кордону.

Метою статті є необхідність у єдиному підході щодо координації сил та засобів різномірного підпорядкування з метою підвищення ефективності їх службово-бойової діяльності. На шляху створення та-

кої теорії виникає низка проблем, серед яких важливим є розроблення основ взаємодії Державної прикордонної служби України з оновленими силовими та правоохоронними структурами під час виконання завдань з охорони державного кордону України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найбільшого розвитку питання координації дій сил різнорідного підпорядкування набули в галузі теорії і практики організації та здійснення взаємодії військ [1 – 5].

У даній статті наводиться критичний аналіз відомих результатів у галузі взаємодії військ з метою відокремлення тих із них, які можуть безпосередньо використовуватися чи пристосовуватися для розроблення теоретичних засад взаємодії підрозділів Державної прикордонної служби України з іншими силовими структурами держави під час виконання завдань з охорони державного кордону України.

Взаємодію силових та правоохоронних структур варто розглядати і як категорію воєнного мистецтва, і як категорію воєнної теорії та практики.

Вирішення у складних сучасних умовах бойових завдань розрізненими угрупованнями військ (сил) стає неможливим через низьку ефективність неузгоджених бойових дій та змушує координувати дії військ у всіх ланках управління. Загальновизнаним є положення про те, що перемога у війні може бути досягнута лише об'єднаними зусиллями всіх видів ЗС і родів військ інших силових структур держави. Досвід подій на східному кордоні України переконливо підтверджує дане положення. Сьогодні жодне бойове зіткнення чи операція не можуть вестися самостійно яким-небудь одним силовим органом, а то й видом ЗСУ. Взаємодія як форма об'єднання зусиль різних видів ЗСУ і родів військ, інших силових структур є традиційною рисою сучасного воєнного мистецтва. Нинішній етап у розвитку теорії і практики взаємодії військ характеризується організацією взаємодії із принципово новими елементами оперативної побудови військ, що значно відрізняються розв'язуваними завданнями, глибиною впливу, сферою застосування.

За визначенням Мікрюкова В. Ю., взаємодія являє собою систему відносин, що змінюються, між взаємозалежними елементами, сутніс-

ттю якої є обмінний процес [1]. З таким визначенням можна погодитися. Дійсно, в основу координації дій сил різного підпорядкування покладено саме обмінний процес, тобто процес взаємної витрати власних ресурсів в інтересах взаємодіючої сторони з метою підвищення ефективності вирішення службово-бойових завдань. Разом із тим слід зазначити, що координація дій передбачає також і досягнення цілком певної загальної мети дій.

Взаємодія ж сил різного підпорядкування визначається як погоджені дії силових та правоохоронних підрозділів, а також взаємний вплив їх спільних дій на досягнення мети операції [1].

Таке тлумачення має методологічний недолік, який полягає в тому, що припускається існування лише єдиної, загальної мети дій. У такому разі це можна розцінювати як спільне виконання єдиного бойового завдання. Цей процес повинен скеровувати один орган управління. Інша річ, що через складність і багатофакторність процесу управління орган управління не справляється із своїм завданням у повному обсязі і тому вимушений координувати дії такого роду – узгодження самостійних дій на більш низькому рівні ієрархії системи. Яскравим прикладом щодо цього може бути так звана координація дій сил протиповітряної оборони у відбитті удару засобів повітряного нападу, які летять на малих чи надмалих висотах. Відсутність розвідувальної інформації щодо таких цілей не дає змоги здійснювати централізоване управління. Проте навіть у такій ситуації два взаємодіючих підрозділи витрачають свої ресурси (зенітні керовані ракети) на знищення цілей в інтересах сусіда, коли той цього зробити не може. Саме при такому обміні ресурсами виникає так звана системна якість – зростає ефективність дій, що мають єдину мету, так само як і живучість системи порівняно із самостійними незалежними діями кожного окремого елемента системи.

Взаємодія за визначенням не може бути односторонньою. Якщо ж дві структури мають однакове завдання, але їх діями незалежно керують різні органи управління, то чи завдання сплановане невдало, чи існуюча організаційна структура не відповідає принципу централізації управління.

Отже, взаємодія сил не може розглядатися як погоджені дії сил різного підпорядкування для досягнення загальної мети операції. Потрібно розрізняти взаємні дії (взаємодію) і спільні дії.

Вимоги до скоординованих дій різнорідних сил такі: ефективність, стійкість, безперервність, гнучкість, достатня кількість сил і засобів, централізація та цілеспрямованість.

Ефективність взаємодії військ залежить насамперед від того, наскільки її організація відповідає закономірностям взаємодії, що об'єктивно діють під час підготовки та ведення воєнних (спеціальних) операцій. Розкриття і пізнання цих закономірностей становить основу систематизації знань про взаємодію військ та розроблення правильних рекомендацій щодо її практичної реалізації. Специфічні закономірності взаємодії, ґрунтуючись на основних законах військово-х та спеціальних операцій, відображають найбільш істотні відносини різних аспектів підготовки і ведення воєнних дій різнорідними силами та засобами.

Визначаються такі закономірності:

залежність організаційних форм взаємодії від структури ЗСУ і призначення взаємодіючих військ;

залежність ефективності спільних дій військ від часу, що потребує їх організація, та обсягу використовуваної при цьому інформації;

залежність організації взаємодії військ від характеру і складності збройної боротьби;

залежність ефективності спільних дій військ від ефективності управління взаємодіючими військами;

залежність ефективності спільних дій військ від ступеня розробленості теоретичних основ взаємодії.

Одного знання об'єктивних закономірностей під час координації дій недостатньо для її наукової організації. Необхідне наукове з'ясування механізму дії закономірностей і форм їх вияву, а також правильне практичне використання їх у конкретних умовах обстановки.

Мікрюков В. Ю. зазначає, що творче застосування закономірностей взаємодії дає змогу усвідомлено створювати відповідні умови для їх сприятливої дії, передбачати розвиток певних подій, ставити об-

ґрунтовані й реальні завдання взаємодіючим підрозділам, приймати обґрунтовані рішення, ефективно координувати дії сил різного підпорядкування [1].

Взаємодія організується і налагоджується заздалегідь. Плани взаємодії, узгоджені командирами взаємодіючих підрозділів і затверджені вищестоящим командиром, є по суті бойовим наказом. У ході проведення спеціальних операцій їх можна скасувати, але змінити доволі складно. Це означає, що управління взаємодією підлеглих сил під час проведення військових операцій полягає лише у контролі за правильністю їх здійснення.

З іншого боку, наявність планів взаємодії, які передбачають самостійні заздалегідь погоджені дії взаємодіючих формувань, значно ускладнює управління військами, і під час прийняття рішення цей факт слід враховувати.

Отже, можна сформулювати таке визначення взаємодії правоохоронних органів та інших силових структур.

Взаємодія – це заздалегідь погоджені дії взаємодіючих суб'єктів (з'єднань, частин, підрозділів), що ведуться з метою виконання бойового (оперативно-службового) завдання при витраті власних ресурсів для виконання завдання взаємодіючою стороною за відповідної витрати нею своїх ресурсів в інтересах протилежного суб'єкта взаємодії.

Наведене визначення не претендує на повноту й закінченість і наводиться у даній статті як альтернативне.

Принципи взаємодії – це найбільш загальні, основні правила та рекомендації, якими повинні керуватися керівники й органи управління під час підготовки та ведення спільних операцій. Їх відмінність від закономірностей полягає в тому, що останні існують і діють об'єктивно, поза свідомістю людей, незалежно від їх волі та бажання. Принципи ж, що впливають із закономірностей, свідомо формуються в інтересах практики і застосовуються залежно від конкретних умов. За своїм призначенням принципи взаємодії є основою для практичної організації взаємодії.

Принципами взаємодії можна вважати: повноту врахування можливостей противника; завчасну організацію взаємодії; організацію

безупинного обміну інформацією щодо обстановки між взаємодіючими військами і штабами; встановлення безупинного контролю за виконанням підлеглими своїх завдань та надання допомоги об'єднанням, з'єднанням, частинам і підрозділам у підтриманні їх безупинної взаємодії; єдність поглядів різних командних ланок та їх органів управління щодо змісту, ролі та місця взаємодії; організація і підтримання взаємодії старшою командною ланкою при суворій регламентації відносин взаємодіючих сторін і пріоритеті відносин підпорядкованості між ними у період спільної охорони та оборони державного кордону; організація взаємодії насамперед в інтересах об'єднань, з'єднань і частин, що вирішують головні завдання; відповідність завдань і функцій командних ланок; усебічне забезпечення взаємодії [1].

Повнота врахування можливостей противника залежить від форм і способів проведених ним операцій, характеру озброєння, бойової техніки, засобів бойового управління та зв'язку. Значення цього принципу постійно зростає у зв'язку з удосконалюванням противником зброї і способів ведення бойових дій, тому виникає необхідність завчасної організації взаємодії, яка обумовлена складністю узгодження дій різнорідних сил, великим обсягом виконуваних при цьому розрахунків та інших робіт, раптовістю ударів і швидкоплинністю бойових дій. Чим якісніше організовано взаємодію та узгоджено дії сил і засобів під час підготовки операцій чи бойових дій, тим ефективніше дії підрозділів, частин, з'єднань у динамічній бойовій обстановці. Варто наголосити на важливості узгодження дій у ході тактичних, командно-штабних навчань і тренувань. Тільки тоді можна буде виявити і вчасно усунути недоліки, допущені на етапі планування операцій, дати підрозділам можливість накопичити досвід спільного виконання завдань.

Успіх спільних дій підрозділів залежить від взаємної поінформованості про обстановку й умов, у яких вирішуються спільні завдання. Така поінформованість стосується не тільки дій, що ведуться, але й планованих дій сил і засобів. Командир зможе прийняти правильне рішення тільки в разі володіння необхідною інформацією. Якоюсь мірою інформацію про обстановку і завдання взаємодіючих підрозді-

лів керівник отримує від старшої командної ланки, основна ж інформація надходить від взаємодіючих штабів. Таким чином організація безупинного взаємного обміну інформацією щодо обстановки між взаємодіючими підрозділами і штабами різного підпорядкування – найважливіший принцип, що сприяє підвищенню ефективності взаємодії військових та правоохоронних підрозділів і тісно пов'язаний із другою закономірністю взаємодії.

Установлення безупинного контролю за виконанням підлеглими своїх бойових завдань і надання допомоги об'єднанням, з'єднанням, частинам і підрозділам у підтриманні безупинної взаємодії. Пов'язаність останніх двох принципів передбачає зосередження зусиль взаємодіючих сил на головному напрямку, дає змогу вчасно здійснювати маневр силами та засобами, прогнозувати розвиток подій і приймати обґрунтовані рішення.

Єдність поглядів різних командних ланок та їх органів управління щодо змісту, ролі та місця взаємодії становить один із найважливіших принципів її організації і пов'язаний з четвертою закономірністю взаємодії військ. Оскільки взаємодія включає комплекс заходів, що проводяться за єдиним задумом і планом, то з метою підвищення їх ефективності дуже важливо, щоб керівники і штаби були добре обізнані з можливостями та способами застосування різнорідних сил і засобів, розуміли природу сучасних операцій (боїв, маневрів) та могли чітко скоординувати на практиці дії своїх об'єднань (з'єднань, частин, підрозділів). При цьому необхідно розподілити завдання між взаємодіючими силами та засобами і визначити відповідальність за виконання того чи іншого завдання, а також чітко розділити функції між різними ланками управління і всередині них, тобто серед посадових осіб відповідно до єдиної мети взаємодії і встановленого порядку її досягнення.

Організація та підтримання взаємодії старшою командною ланкою при суворій регламентації відносин взаємодіючих сторін і пріоритеті відносин підпорядкованості між ними у період спільного захисту національних інтересів держави також впливає з четвертої закономірності взаємодії сил різнорідного підпорядкування і зумовлює виключно високу динамічність, напруженість і складність підготовки та ведення

операцій, збільшення кількості різнорідних взаємодіючих об'єднань, з'єднань, частин і підрозділів та зростання кількості джерел і потоків інформації.

Організація та підтримання взаємодії підрозділів ЗСУ, ДПСУ та інших правоохоронних і силових відомств є невід'ємною частиною всього процесу управління ними. Тому організація і підтримання взаємодії та узгодження їх дій старшою командною ланкою – необхідна умова високої узгодженості дій сил щодо реалізації рішення вищестоящего керівника на операцію. Водночас цим досягається єдність застосовуваних у ході організації і здійснення взаємодії підходів, способів, прийомів і сигналів, що також відіграє важливу роль.

Виконання завдань угрупованнями різних видів Збройних Сил в одному районі об'єктивно породжує деяку невизначеність у їх взаєминах. Практика вирішення проблем правових взаємин між різними командними ланками при організації управління взагалі і взаємодії зокрема свідчить, що командні ланки, не підлеглі одна одній, як правило, не поступаються своїми приватними інтересами, якщо не одержують на те вказівок від свого начальника. Це буває навіть у тих випадках, коли підвищення загальної ефективності боротьби з противником досить очевидне [3].

Розв'язати суперечність між необхідністю узгодженого застосування різних видів Збройних Сил під час вирішення спільних завдань і забезпеченням чіткого виконання ними своїх специфічних завдань може тільки командна ланка, якій підлеглі взаємодіючі сили. Для цього вона повинна призначити старшого начальника у визначеному районі спільних дій сил і засобів, визначити його обов'язки, зокрема щодо організації і підтримання взаємодії, що діють у зазначеному районі, і надати йому необхідні права, тобто забезпечити правову основу взаємодіючих сторін. Для визначення правових взаємин командирів, підлеглих різним командним ланкам, треба виходити з того, хто вирішує головні завдання і хто має більше можливостей для управління спільними діями всіх сил.

Отже, в умовах, коли першочерговими є завдання оборони державного кордону та об'єктів і особливої значущості набуває оператив-

ність дій усіх силових структур, доцільно підсилювати або запроваджувати, якщо цього не було зроблено раніше, відносини підпорядкованості за заздалегідь установленим чи погодженим колом питань між командними ланками взаємодіючих сил з підпорядкованістю тій командній ланці, яка несе найбільшу відповідальність за спільні дії і має більше можливості для управління всіма силами і засобами.

Найпершим обов'язком будь-якої командної ланки є організація взаємодії та узгодження дій безпосередньо підлеглих їй об'єднань, з'єднань і частин з належним ступенем деталізації питань взаємодії, що відповідає її функціям при управлінні останніми. Командна ланка не може і не повинна вирішувати всіх питань узгодження дій різно-рідних сил, тобто підмінювати нижчі штаби. На це у неї просто не вистачить часу та сил.

Однак у практиці організації взаємодії військ часто виникають ситуації, коли під час розроблення операцій штаби об'єднань замикають на себе більшість функцій організації тактичної взаємодії сил, грузнуть у них, випускаючи з уваги важливі питання організації і підтримання саме оперативної взаємодії [3].

Разом із тим слід уникати й іншої крайності, коли в організації оперативної взаємодії не приділяється належної уваги найважливішим аспектам узгодження спільних дій на оперативно-тактичному і тактичному рівнях.

У пошуках оптимального варіанта вирішення проблеми треба виходити з принципів системного підходу. Стосовно описуваної ситуації правило можна сформулювати так: глибина деталізації командною ланкою питань організації і підтримання взаємодії повинна забезпечувати урахування всіх факторів, що істотно впливають на ефективність спільних дій підрозділів, що підлягають розгляду даною командною ланкою.

Важливу роль у поліпшенні забезпечення спільних дій сил різного підпорядкування й організації їх тісної взаємодії відіграє раціональна уніфікація озброєння, військової техніки та персоналу. Крім вигод суто економічних, уніфікація озброєння створює умови для оператив-

ного формування різних структур, здійснення широкого маневру силами і засобами.

Висока узгодженість спільних дій може бути досягнута тільки під час забезпечення пунктів управління і штабів взаємодіючих підрозділів засобами зв'язку й автоматизації управління. Важлива не стільки насиченість командних пунктів технічними засобами, скільки конкретна роль, яку вони відіграють в узгодженні командирами і штабами спільних дій підлеглих військ. Так, серйозні труднощі в організації і підтриманні взаємодії становить роз'єднаність між автоматизованими системами управління військами і бойовими засобами різних видів Збройних Сил. Чимало й інших прикладів того, як неузгодженість у вирішенні оперативно-тактичних проблем чи питань щодо технічної політики призводить до створення автоматизованої системи управління, що відрізняються одна від одної не тільки реалізованими в них способами розподілу (зосередження) зусиль військ, а і формою подання одних і тих самих даних на пристроях відображення інформації робочих місць осіб бойових розрахунків.

При узгодженні питань створення систем управління треба завжди мати на увазі, що всяке управління починається зі збору й оброблення інформації, взаємодія – з інформаційної взаємодії. Тому без вирішення проблем забезпечення пунктів управління достовірною, необхідної точності, близькою за формою подання на пристроях відображення й у необхідному обсязі інформацією, без забезпечення достатньої живучості інформаційної системи не можна говорити про належну узгодженість спільних дій у сучасних військових операціях.

Варто зауважити, що на кожному визначеному відрізку часу залежно від зміни засобів і способів збройної боротьби той чи інший принцип взаємодії може змінювати значущість і навіть зміст, а в окремих випадках узагалі втрачати свою актуальність у розробленні найбільш ефективних способів практичної реалізації. Проте використання наведених вище принципів взаємодії дасть можливість підвищити ефективність вирішення завдань різнорідними силами і засобами на сучасному етапі та обґрунтовано сформулювати вимоги до взаємодії. Організація взаємодії включає таке: визначення порядку взаємодії; узгодження дій

об'єднань, з'єднань, частин і підрозділів; планування взаємодії; доведення завдань до взаємодіючих сил і засобів. Мета організації взаємодії полягає у найбільш повному й ефективному використанні бойових можливостей різних видів Збройних сил України і родів військ у вирішенні спільних завдань. Це досягається: правильним розумінням усіма ланками управління й персоналом взаємодіючих підрозділів завдань, що стоять перед ними; безупинним узгодженням способів вирішення спільних оперативно-службових завдань взаємодіючими силами; знанням командним складом різнорідних можливостей взаємодіючих підрозділів, реальної бойової й оперативної обстановки; систематичним взаємним обміном інформацією; підтриманням стійкого зв'язку при взаємодії; доцільним застосуванням взаємодіючих сил і засобів під час військових операцій.

Здійснення взаємодії є неодмінною умовою для досягнення мети операції. Воно включає: точне виконання з'єднаннями (частинами) розроблених планів у ході бойових дій; уточнення порядку взаємодії і питань узгодження спільних дій при зміні умов обстановки та раптового виникненні нових завдань, що вимагають внесення коректив у раніше відпрацьований порядок взаємодії. Метою відновлення взаємодії є відновлення погоджених дій військ з виконання спільних бойових завдань. Вона досягається: приведенням порушеної системи управління взаємодіючих підрозділів у стан, що забезпечує управління ними; створенням нового процесу взаємодії відповідно до умов обстановки, що змінилися.

Основними методами роботи щодо узгодження дій різнорідних сил і засобів можуть бути такі: метод спільної роботи (практичного відпрацьовування), розпорядничий метод і їх сполучення. Чим нижче рівень командної ланки, тим частіше у її роботі з організації взаємодії буде використовуватися метод спільної роботи (практичного відпрацьовування спільних дій). Цей метод може здійснюватися у таких формах: завчасне розроблення й узгодження планів взаємодії; проведення спільних навчань, тренувань і ділових ігор; відпрацьовування питань взаємодії за картою, на рельєфному плані (макеті міс-

цевості) чи на місцевості; відпрацьовування узгодженості в діях сил і засобів під час їх спільного навчання.

У статті викладено специфічний понятійний апарат, визначено сутність і зміст взаємодії військ, вимоги до взаємодії, види, форми і способи взаємодії, методи її організації та здійснення, виявлено закономірності і принципи взаємодії.

Висновок. Отже, координація дій сил і засобів різнорідного підпорядкування під час спільного вирішення завдань визначається як система відносин, що змінюються, між взаємозалежними елементами, сутністю якої є обмінний процес. В основі цього процесу лежить процес взаємної витрати власних ресурсів в інтересах взаємодіючої сторони з метою підвищення ефективності вирішення власного оперативно-службових завдань. Водночас цей процес передбачає і досягнення цілком певної загальної мети дій.

Правильно скоординовані дії взаємодіючих підрозділів слід розглядати як окрему складову воєнного мистецтва і як категорію військової теорії і практики. Саму по собі взаємодію різнорідних сил і засобів сил не слід розуміти як погоджені дії сил для досягнення загальної мети операції. Потрібно розрізняти взаємні, скоординовані дії або спільні дії.

Координація дій сил й засобів – це погодження (уточнення) дії суб'єктів взаємодії (з'єднань, частин, підрозділів), що ведуться з метою виконання бойового завдання за рахунок витрати власних ресурсів для виконання завдання взаємодіючою стороною при відповідній витраті нею своїх ресурсів в інтересах протилежного суб'єкта взаємодії.

Список використаної літератури

1. Микрюков В. Ю. Теория взаимодействия войск / В. Ю. Микрюков. – М. : Вузовская книга, 2002. – 240 с.
2. Германович В. Г. Некоторые вопросы взаимодействия сил флота с другими видами вооруженных сил / В. Г. Германович // Военная мысль. – 1978. – № 3. – С. 35–44.

3. Сорокин М. И. Взаимодействие – один из основных факторов достижения успеха в операции / М. И. Сорокин. – 1979. – № 3. – С. 23–31.

4. Колибаба В. Г. О содержании взаимодействия в операции и бою / В. Г. Колибаба. – 1993. – № 3. – С. 39–46.

5. Барвиненко В. В. Еще раз о сущности и содержании взаимодействия войск (сил) / В. В. Барвиненко. – 1991. – № 10. – С. 19 – 21.

7. Сапрыкин А. П. Некоторые вопросы повышения эффективности взаимодействия войск в операциях / А. П. Сапрыкин. – 1986. – № 9. – С.15–23.

8. Сапрыкин А. П. Основы организации и поддержания взаимодействия войск в современных операциях / А. П. Сапрыкин. – 1980. – № 3. – С. 60–70.

Рецензент – кандидат військових наук, доцент Баратюк В. І.

Стаття надійшла до редакції 25.02.2016

Мартынюк В. П. Координация действий сил и средств различного подчинения при совместном решении задач

В статье изложены основные методологические аспекты, касающиеся координации действий сил и средств различного подчинения при совместном решении задач, определены суть и их содержание, виды, формы и способы, а также методы организации и осуществления координационных мероприятий по порядку действий взаимодействующих субъектов, их закономерности и принципы.

Ключевые слова: *координация действий, оперативно-служебная деятельность, принятие решений, способы действий сил и средств, решение задач.*

Martyniuk V. P. Various subordination forces and means coordination under the problems joint solution

The article describes the main methodological aspects concerning the different submission forces and means coordination, simultaneously solving finding out problems essence and content types, forms and methods, as well as the methods of organization and implementation of the coordination activities in order of action interacting subjects, their laws and principles. This article provides a critical analysis of the known results in the interaction of forces in order to separate those that can be used directly or to adapt

to the State Border Service of Ukraine units interaction bases theoretical development and other state security agencies in the State Border of Ukraine protection tasks performance.

The power and law enforcement agencies interaction is considered as a category of martial arts, and as a category of military theory and practice. The solution in today's complex conditions of combat missions, it is possible due to the low efficiency of uncoordinated fighting forces and coordinate the actions of the troops at all levels of governance. The different subordination forces interaction is defined as the coordinated actions of law enforcement and security departments, as well as the mutual influence of their joint actions to achieve the objectives of the operation.

Interaction – is a pre-agreed actions of the interacting entities (formations, units, divisions), conducted with the combat (operational performance) problem aim, with the consumption of their own resources, to perform the job interaction between the parties at the appropriate consumption of its resources to the interaction of the opposite entity.

This definition is not intended to be comprehensive and complete, and is provided in this article as an alternative. The article also reflects the principles of cooperation, such as the their opponents records completeness; advance the interaction organization; information continuous exchange organization about the situation between the interacting forces and headquarters; the implementation continuous monitoring establishment of its subordinate tasks and assisting associations, formations and units in keeping their continuous interaction; different parts views content command and control unity, the role and place of interaction; organizing and maintaining interaction between the senior command link in strict regulation regarding the interaction of the parties and the subordination relations priority between them during the joint protection and defense of the State Border; organization of cooperation in the best interests of associations, connections and parts, to solve the main problem; matching tasks and functions of command units; ensuring full cooperation. This result leads to the conclusion that the co-ordination of forces and means of heterogeneous subordination under the joint problem solving is defined as a system of relations, varying between interdependent elements, the essence

of which is the exchange process. In the center of this process is a process of mutual expenses of its own resources in the interest of cooperation between the parties in order to increase the efficiency of its own decision-operative service tasks. At the same time, this process involves and achieves the common goal of a well-defined action.

Properly coordinated action of interacting units should be seen as a separate component of martial arts, and as a category of military theory and practice. By itself the interaction of diverse forces and means of force should not be understood as a concerted effort to achieve the overall objectives of the operation. It is necessary to distinguish the mutual, coordinated action and joint action.

Thus, the coordination of forces and means - this agreement (update) the actions of subjects interaction (formations, units, divisions), conducted with the aim of the combat mission by spending its own resources for the job interaction between the parties at the appropriate flow it of its resources in the interests of the opposite subject interaction.

Keywords: *coordination, the operational activity, decision-making methods, action of forces and means of solving problems.*